

gia, m.in. w Limie i Cuzco, w których uczyła się nie tylko hiszpańska arystokracja, ale także miejscowa ludność.

Pierwsza koncepcja zakłada, że członkowie Towarzystwa Jezusowego przekazywali bądź narzucali tubylczym rzemieślnikom swoje pomysły architektoniczne. Wydaje się to jednak mało prawdopodobne, gdyż znane jest tylko jedno przedstawienie syren na portalu kościoła jezuickiego, znajdującego się w Arequipie.

Natomiast kolejna hipoteza, bardziej wiarygodna, wiąże się z nauczaniem autochtonów przez jezuitów. Można domniemywać, że rzemieślnicy-artycy wykonujący dekoracje rzeźbiarskie z wizerunkami syren byli kształceni w jezuickich kolegiach, w których mogli zapoznać się z filozofią antyczną, w tym z dziełami Platona⁴¹.

Trzecią grupę stanowią syreny grające na instrumentach muzycznych (lutnia, vihuela, charango), symbolizujące grzech, zmysłowość oraz pokusy⁴². Ten rodzaj przedstawień występuje dość licznie na terenach wicekrólestwa. Za przykład może posłużyć katedra w miejscowości Puno. Podobnie jak w kościele San Lorenzo syreny ukazane są z charango, jednak, co jest najistotniejsze, znajdują się w sferze ziemskiej i – w przeciwieństwie do platońskiej symboliki – oznaczają one grzech cielesny. Motyw syreny był bardzo często stosowany w ornamentyce fasad, które znajdują się w miejscowościach położonych nad jeziorem Titicaca.

ANIOŁY. Wyobrażenia aniołów są jednym z najbardziej rozpowszechnionych motywów w sztuce sakralnej wicekrólestwa Peru. Można pokusić się o stwierdzenie, że każda świątynia, która posiada elementy *mestizo* posiada także wśród innych motywów wizerunki aniołów. Na fasadach andyjskich kościołów pojawiają się one już w XVI w.⁴³

Opracowania polskie dotyczące angelologii Ameryki Łacińskiej są dość ubogie, natomiast literatura hiszpańska oferuje bardzo dużo materiałów na ten temat; w głównej mierze tym motywem ikonograficznym zajmowali się Teresa Gisbert, José de Mesa oraz Ilmar Luks⁴⁴.

W panteonie inkaskim nie można odnaleźć jakiegokolwiek motywu, który byłby podobny do chrześcijańskiego wyobrażenia anioła. Był to symbol nowy i nieznan na terenie andyjskim. Nie wszystkie wizerunki anioła pojawiające się w dekoracji architektonicznej mogą uchodzić za symbole religijne. Na skutek asymilacji importowanych motywów europejskich z lokalną tradycją, czę-

⁴¹ WRIGHT 2004: 42.

⁴² GISBERT 2008: 49.

⁴³ LUKS 1983: 47.

⁴⁴ KUBIAK 2004: 387. W tymże artykule angelologia andyjska jest omówiona na przykładach występujących nie tylko w architekturze, ale również w malarstwie.